

Gezondheid en sterfte naar onderwijsniveau

- Den Haag, 28 maart 2012
- Jan-Willem Bruggink (Centraal Bureau voor de Statistiek)

Seminar: De opleidingsgradiënt in de demografie

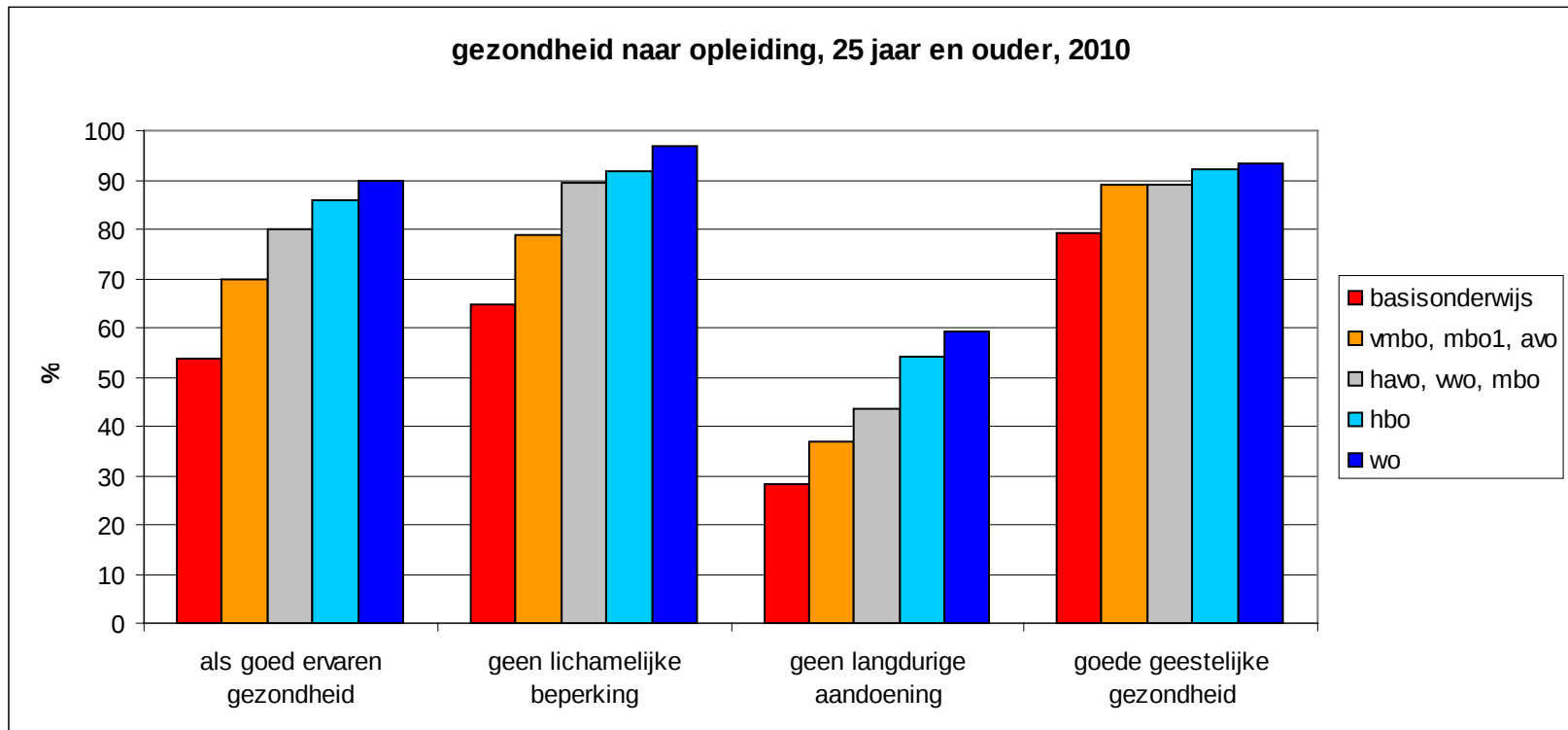
Wat gaat er komen?

- Gezondheid, zorggebruik en leefstijl
 - Verschillen naar onderwijsniveau
- Sterfte
 - Verschillen in levensverwachting
- Gezondheid en sterfte gecombineerd
 - De gezonde levensverwachting
 - De kloof tussen laag en hoog opgeleiden

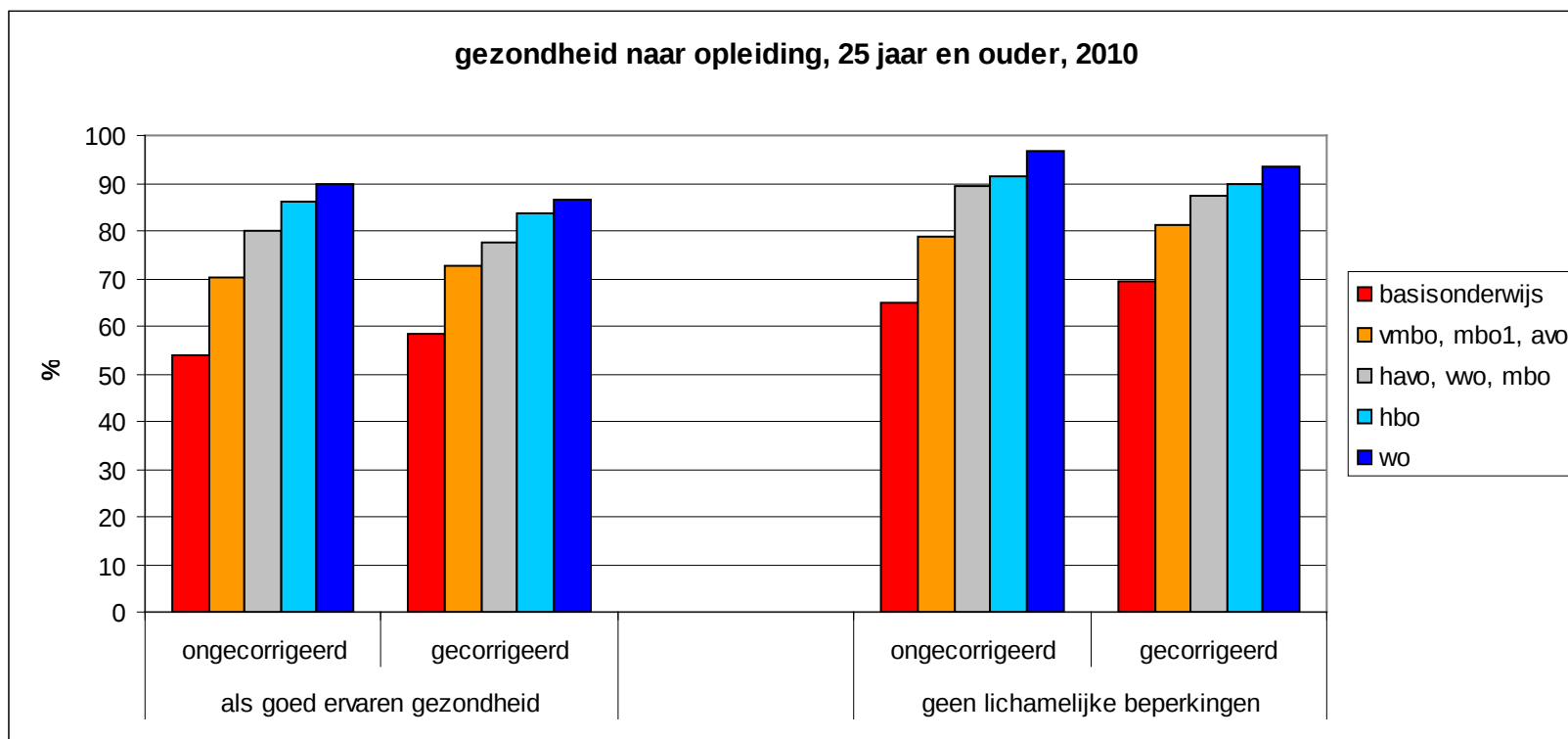
De Gezondheidsenquête van CBS

- Jaarlijkse enquête sinds 1981
 - Ongeveer 10.000 respondenten per jaar
- Drie hoofdonderwerpen
 - Gezondheidstoestand: ervaren gezondheid, ziektes, beperkingen
 - Zorggebruik: contact zorgverleners, ziekenhuisopname, medicijngebruik
 - Leefstijl: roken, drinken, (over)gewicht
- Achtergrondkenmerken, zoals onderwijsniveau
 - Goede indicator voor sociaaleconomische gezondheidsverschillen
 - Behaald onderwijsniveau (hoogst afgeronde opleiding)
 - Actueel onderwijs
 - Respondenten tot 12 jaar: onderwijsniveau ouders/verzorgers
 - Cijfers op CBS-Statline naar onderwijsniveau: 25 jaar en ouder

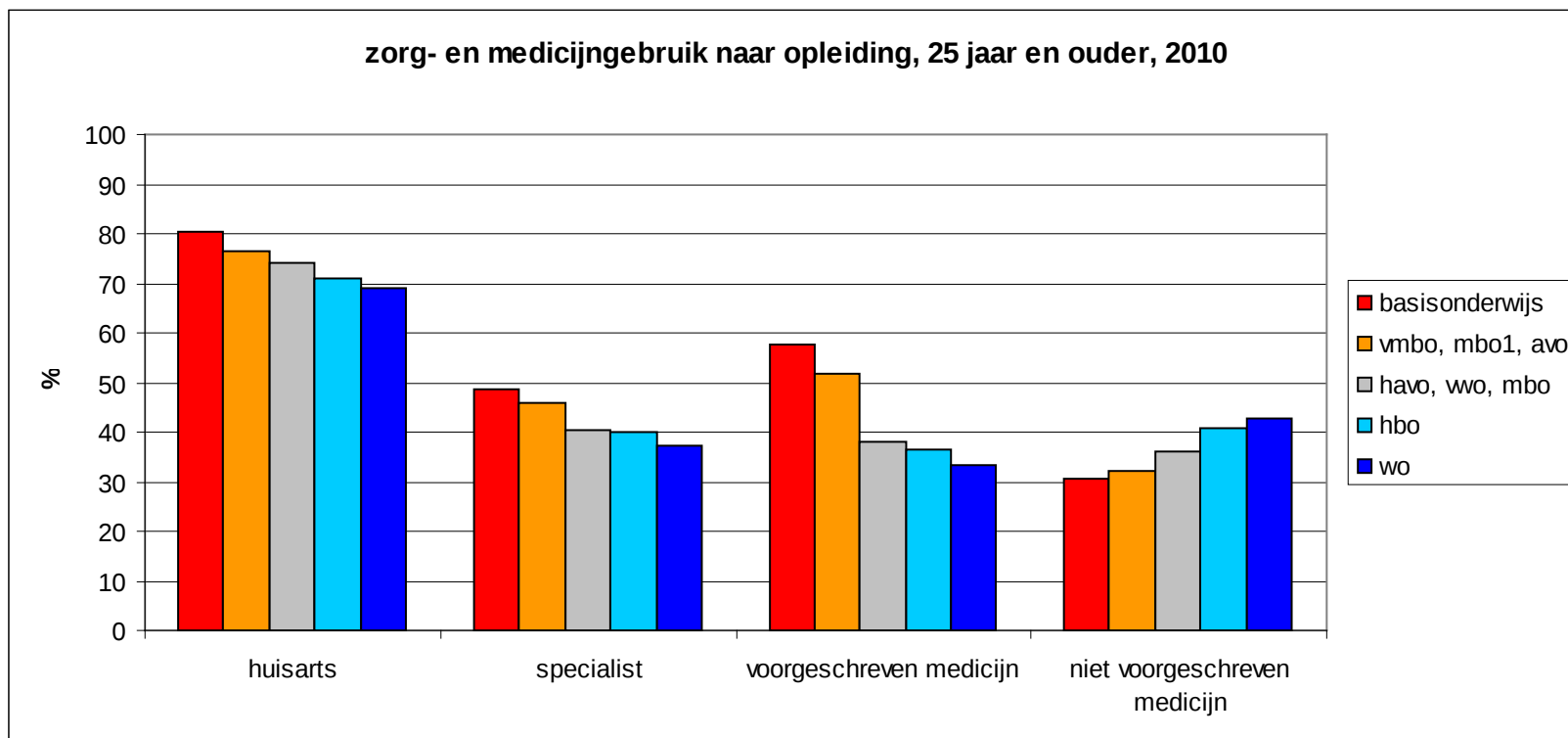
Gezondheid naar onderwijsniveau

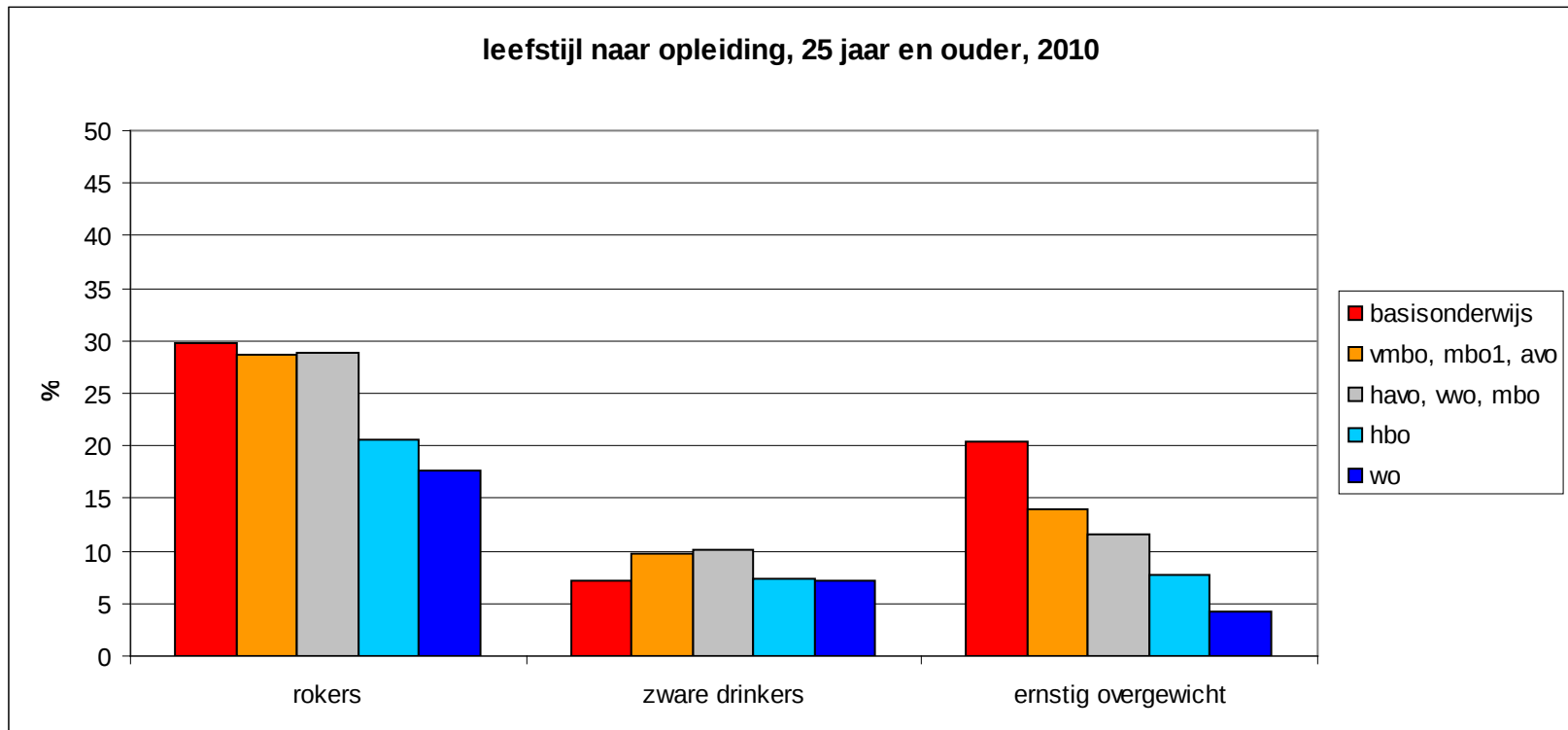
Gezondheid, gecorrigeerd voor verschillen in leeftijd en geslacht

Zorg- en medicijngebruik naar onderwijsniveau

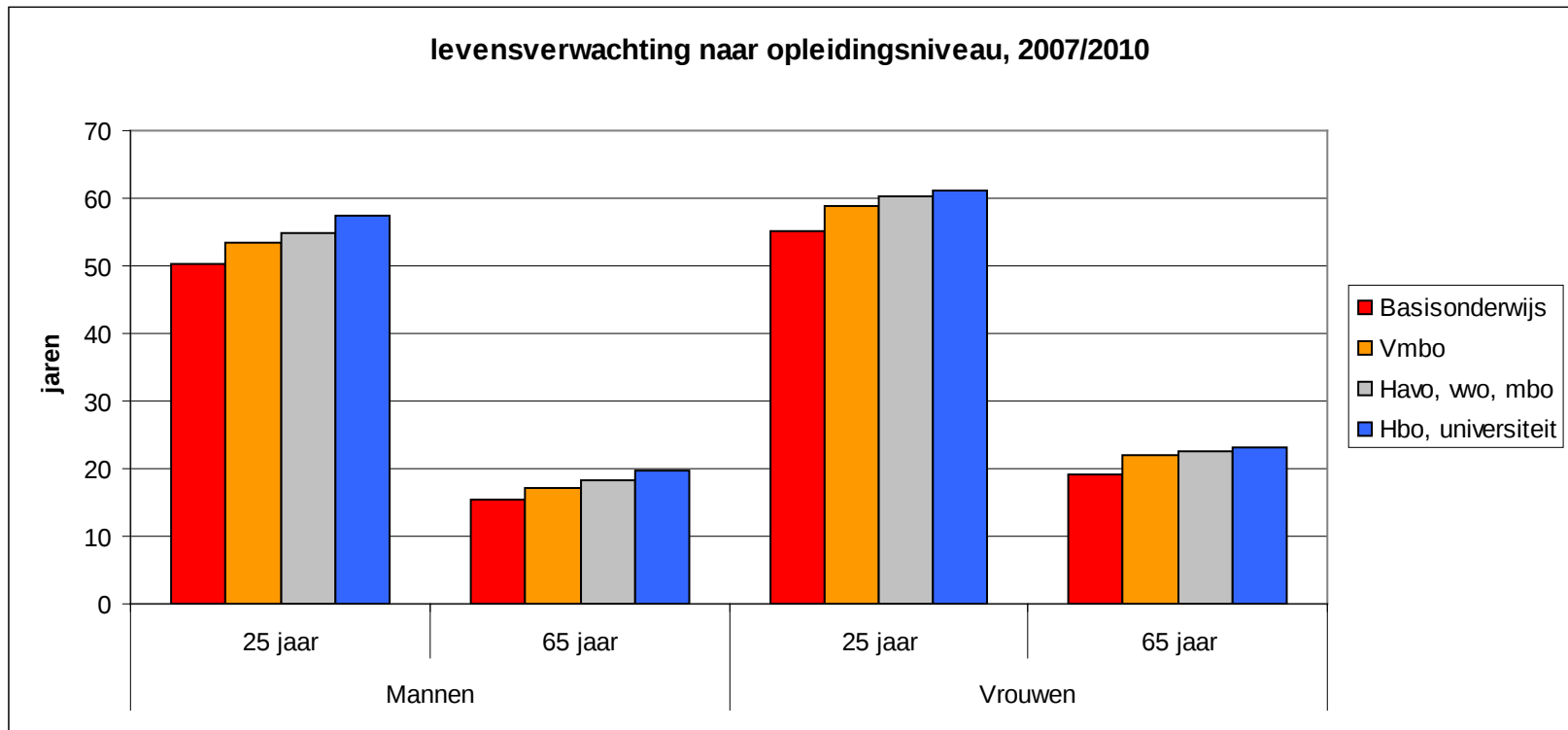
Leefstijl naar onderwijsniveau

Gaan lager opgeleiden ook eerder dood?

- Levensverwachting
 - Sterftekansen naar leeftijd en geslacht op basis van bevolkings- en sterfteregistraties > geen voorspelling, maar actuele stand van zaken
- Levensverwachting naar onderwijsniveau
 - Geen registratie van onderwijsniveau (wel in opbouw)
 - Veel informatie over onderwijsniveau in Enquête Beroepsbevolking
 - Respondenten uit Enquête Beroepsbevolking volgen in sterfteregisters
 - Leeftijds(groep)specifieke sterftekansen per opleidingsgroep leiden tot levensverwachting naar opleiding
 - Subpopulaties goed te vergelijken, want ongevoelig voor verschillen in omvang en leeftijdsopbouw van deze groepen (bijvoorbeeld opleidingsgroepen)
 - Onderwijsniveau van kinderen/jongeren op basis van onderwijsniveau in huishouden

Levensverwachting naar onderwijsniveau

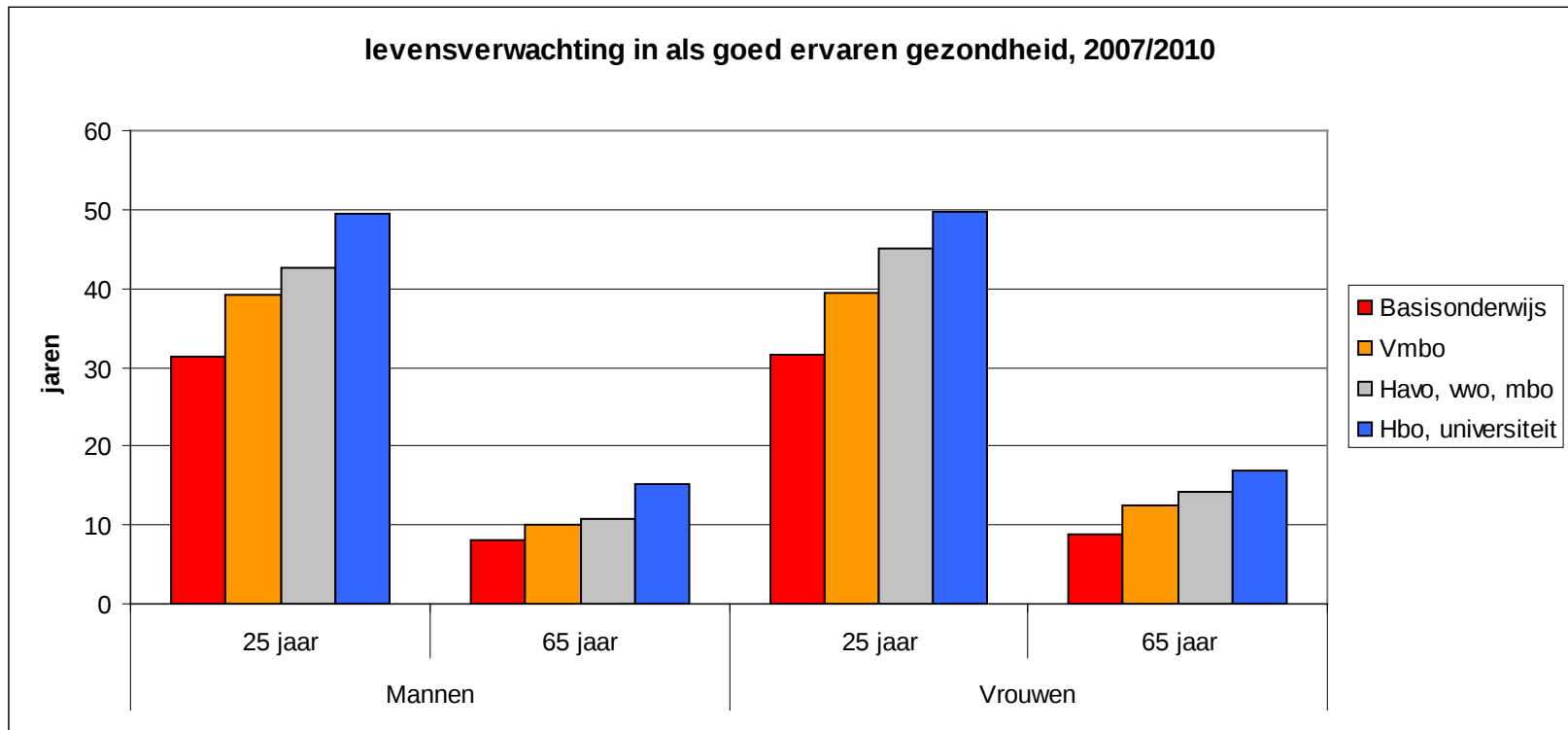
Gezonde levensverwachting

- Voegt kwalitatief element toe aan levensverwachting
- Op basis van leeftijds(groep)specifieke gegevens over sterfte en (on)gezondheid
- Bepaal eerst levensverwachting naar opleiding (vorige dia's)
- Leeftijdsgroepspecifieke prevalenties van ongezondheid per opleidingsgroep leiden daarna tot de gezonde levensverwachting
 - Op basis van Gezondheidsenquête, waarin ook opleidingsvragen

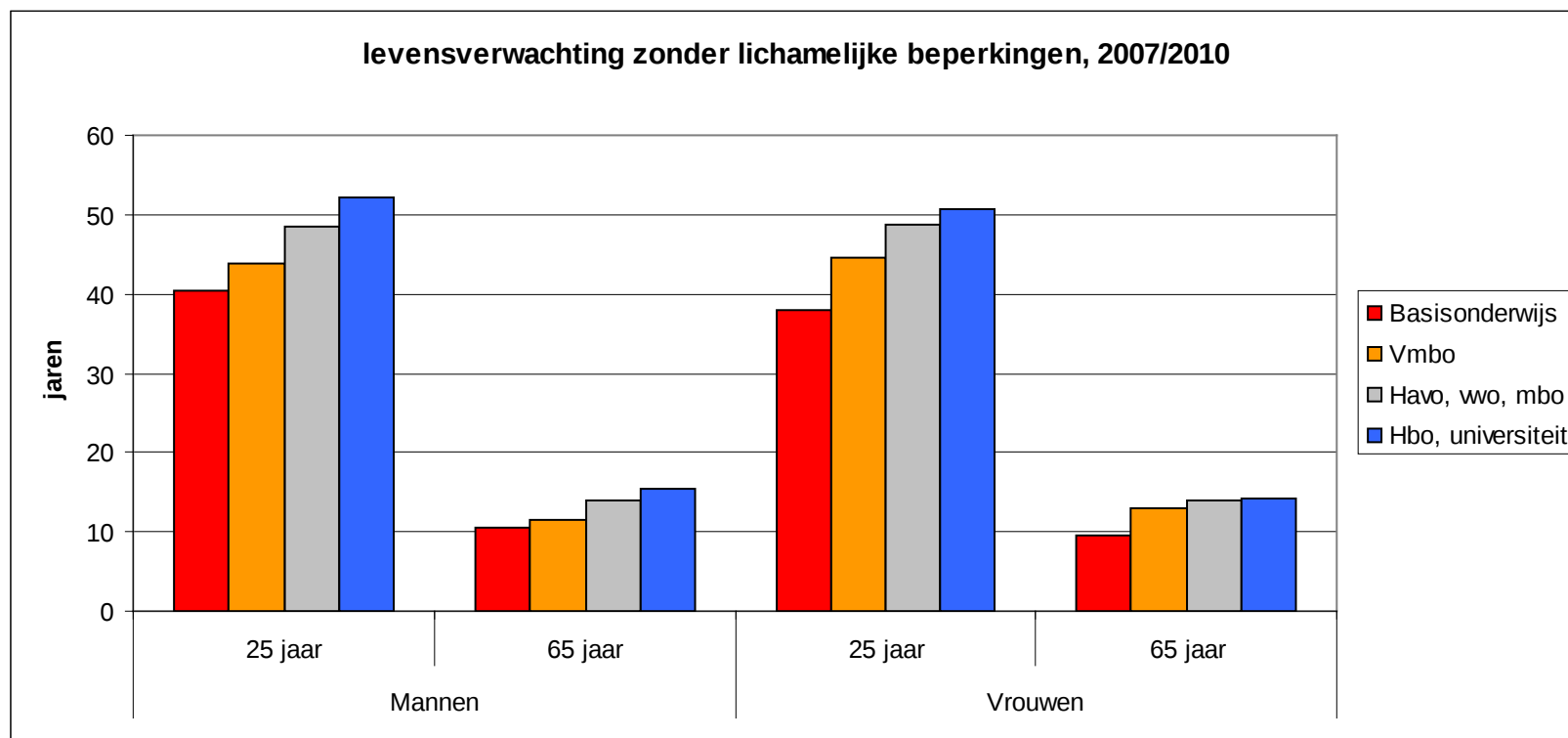
Gezonde levensverwachting: 4 varianten

- Levensverwachting in als goed ervaren gezondheid
 - Enquêtevraag over hoe mensen hun eigen gezondheid ervaren
- Levensverwachting zonder lichamelijke beperkingen
 - Vragen over beperkingen in horen, zien en/of bewegen
- Levensverwachting zonder chronische ziektes
 - Vragen over 12 ziektes
- Levensverwachting in goede geestelijke gezondheid
 - Vragen van de 'mental health inventory 5'

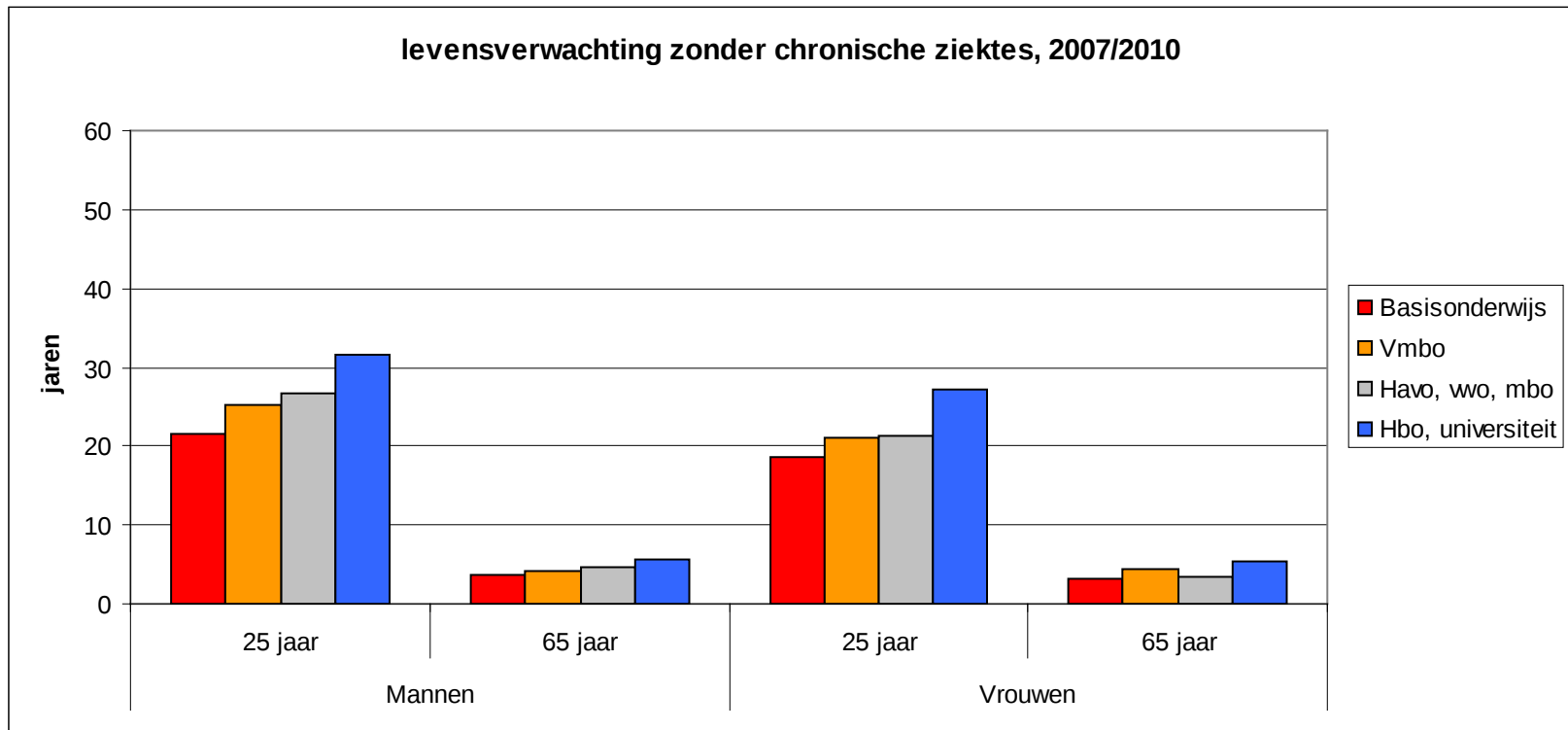
Levensverwachting in als goed ervaren gezondheid

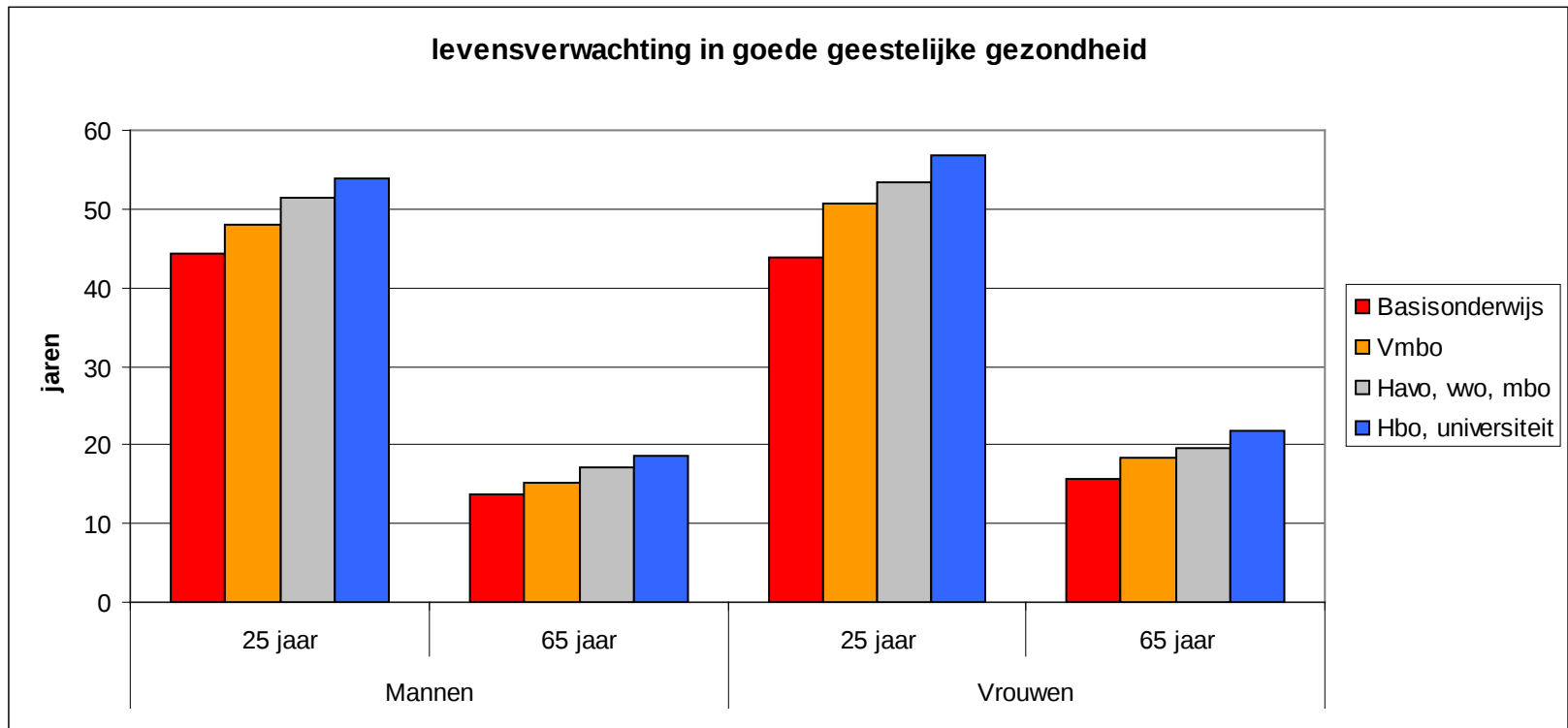
Levensverwachting zonder lichamelijke beperkingen

Levensverwachting zonder chronische ziektes

Levensverwachting in goede geestelijke gezondheid

Bevindingen

- Sterke verbanden tussen gezondheid-zorggebruik-leefstijl enerzijds en onderwijsniveau anderzijds
- Ook sterftekansen hangen samen met onderwijsniveau
- Dit leidt tot grote verschillen in gezonde levensverwachting tussen laag en hoog opgeleiden

